

דף ד.

עין משפט ד. אר"ה סימן תקינא פעיף א

א. ביצה שנולדה ביו"ט אסור לנגוע^א בה, וכ"ש שלא לאכלה, ואם נתערבה אפי' באלף של היתר כולן אסורות.^ב

הגה: ואין איסור לנגוע בה אלא לטלטלה.

י"ד סימן קב פעיף א

עין לעיל דף ג: עין משפט ג

אר"ה סימן שכב פעיף ב

עין משפט ה.

ב. שבת שלאחר יו"ט או לפניו אם נולדה בזה אסורה בזה^ג, דאין שבת מכין ליו"ט ולא יו"ט לשבת.

אר"ה סימן תקינא פעיף ה

ה. נולדה ביו"ט ראשון מותרת ביו"ט שני של גלויות^ד, אבל בשני ימים טובים של ר"ה וכן בשבת או יו"ט הסמוכים זה לזה אם נולדה

א. ברייתא וגמ' בביצה דף ג'. ואפי' מתרנגולת העומדת לאכילה הביצה אסורה משום דיו"ט שחל להיות אחר השבת אסורה מן התורה דכל ביצה שנולדה היום נגמרה מאתמול, ואין שבת מכין ליו"ט וגזרו יו"ט דעלמא אטו יו"ט שאחר השבת, ואסורה גם בטילטול משום דלא פלוג בין עומדת לאכילה או לביצים.

והגם שדבר שאסור בטילטול אינו אסור ליגע בו אם לא מטלטלו, מ"מ בביצה שהיא עגולה חוששין שמא בנגיעתה ינענע אותה. ב"י וב"ח. וזהו מש"כ הרמ"א דאין איסור בנגיעה אלא בטילטול דחוששין ע"י הנגיעה שהיא תתנדנד. אבל מוקצה שאינו מתנדנד מותר ליגע בו וכמ"ש בסי' ש"ח סעיף ג' ברמ"א, אבל לדעת השו"ע אין היתר ליגע במוקצה אפי' אינו מתנדנד ורק לצורך דבר המותר. כה"ח אות ב'.

ב. דדבר שיש לו מתירין לא בטל, ומטעם זה אסור גם בספק נולדה ביו"ט. ט"ז ס"ק ב'. ומ"ב אות ד'.

וכולן אסורות לא רק באכילה אלא גם בטילטול. מ"ב אות ד'.

ג. ואם חל יו"ט ביום א' וב' ונולדה בשבת לפני כן מותרת ביו"ט שני של גלויות כמ"ש בסי' תקי"ג סעיף ה'. נולדה בזה אסורה בזה דעצם הלידה הוי הכנה ואינה אלא מדרבנן, מ"א בסי' תקי"ג ס"ק ח'.

ד. דאחד מהם חול וממ"נ מותרת. רש"י ביצה דף ד' ע"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בזה ה' אסורה בזה.

הגה: אם חל יו"ט ביום א' וביום ב' בשבוע ונולדה הביצה ביום שבת שלפני זה, מותרת ביו"ט שני של גלויות.

עין משפט ו. או"ח סימן תמוז סעיף ב

ג. ד. המערב לשני ימים טובים של גלויות או לשבת ויו"ט, אע"פ שהוא ערוב אחד לרוח אחת ולשני הימים, צריך שיהיה הערוב מצוי במקומו בליל הראשון ובליל השני כל בין השמשות. כיצד הוא עושה, מוליך ערובו בערב יו"ט או בערב שבת ומחשיך עליו ונוטלו בידו ובא לעיר אם היה יו"ט שמותר לו לשאת אותו דאין איסור הוצאה, ולמחר מוליכו לאותו מקום ומניחו שם עד שתחשך ואוכלו אם היה ליל שבת, או מביאו לעיר אם היה ליל יו"ט, משום שהם ב' קדושות ואינם כיום אחד שנאמר מליל ראשון קנה הערוב לשני ימים. נאכל הערוב בראשון קנה הערוב ליום ראשון ואינו ערוב לשני.

ג. ה. ערב ברגליו ביום הראשון, צריך לערב ברגליו ביום השני, והוא שילך לשם¹ ויעמוד באותו מקום ויחשוב שם בלבו שקונה שם שביתה, ולא יאמר כלום משום שאסור לעשות שום הכנה מיום טוב לשבת או משבת ליו"ט אפי' בדבור.

וכ"ש שאינו יכול לערב בפת שלא ערבו בה ביום הראשון כיון שצריך לקרות עליה שם נמצא מכין מאחד לחברו.

ג. ו. ערב בראשון במאכל אם רצה לערב בשני ברגליו הרי זה ערוב, ואם

ה. ואפי' ספק נולדה ג"כ אסורה וכן נראה עיקר להחמיר. כה"ח אות כ"ז.
 ו. והגם שכשנולדה ביום שבת שלפני יו"ט ודאי נגמרה בע"ש שהוא חול, מ"מ עצם הלידה ביום שבת היא הכנה והיא איסור תורה, כ"כ הק"נ על הרא"ש בפ"ק דביצה באות ז'. ומ"א ס"ק ח', ודעת הרשב"א דהכנת הלידה אינה אסורה אלא מדרבנן. כה"ח אות כ"ט.
 ו. היינו לאותו רוח אבל לרוח אחרת א"א כיון שלמקום זה אסור היה מאתמול ללכת, מ"ב אות י"ז.

רצה לערב בפת, צריך לערב באותה פת עצמה שערב בה בראשון, שאז אינו צריך לומר כלום, שכבר קרא עליה שם ערוב, וא"כ אינו מכין דבר בכך.

דף ד:

עין משפט א.ב.

או"ח סימן תקז סעיף ב

ב. אע"פ שעצים שנשרו מן הדקל ביו"ט או בשבת שלפניו אסור להסיקן משום נולד^ז, מ"מ אם נשרו לתוך התנור ביו"ט^ח מרבה

ז. וְכַמִּשְׁשׁ בְּסִי' תִּקְ"א סעיף ה', או משום שמא יעלה ויתלוש, כמבואר בב"י. ואם נשרו בשבת שלפני יו"ט אסורים משום דאין שבת מכין ליו"ט, כמ"ש בסי' תקי"ג סעיף ה'.

ח. וְכַמִּשְׁשׁ או עכו"ם הניחם שם שלא מדעת ישראל. מ"ב אות ז'.

ואם אפה בהם מבלי להרבות באותם עצים שנשרו ביו"ט הפת אסורה דיש שבח עצים בפת, כ"כ הראב"ד, וכ"כ הברכי יוסף בשם זקנו מהר"א אזולאי, אבל בב"י בסי' קי"ז הביא דעת התוס' דהפת מותרת דלא אמרינן יש שבח עצים בפת רק באיסורי הנאה, ופסק השו"ע שם בסי' קי"ז כדעת התוס' להתיר.

עליהם ט עצים מוכנים ומבטלן י, ובלבד שלא יגע בעצים שנשרו כ עד שיתבטלו ברוב ל, אבל אם נפלו בתנור בשבת אסור להסיקן ביו"ט שלאחריו מ אפי' ע"י ביטול ברוב.

ט. והוא שנפלו לתוך התנור שהיה בו עצים מוכנים רק שהם מעטים וע"כ מרבה עליהם, אבל אם נפלו לתוך תנור ריק אסור להרבות עליהם, וכך פסק ביו"ד סי' צ"ט סעיף ו'. מ"א ס"ק א'. וכך דעת הרשב"א והרמב"ן והר"ן, אבל היש"ש כתב להתיר להרבות עליהם גם בנפלו לתנור ריק וכך הביא הב"י בסי' תק"א בשם הרא"ש, ובשעת הדחק יש לסמוך על המתירין. כה"ח אות ט"ו.

י. ואף שאין מבטלין איסור לכתחילה זה דוקא באיסור דאורייתא, אבל באיסור דרבנן מבטלין.

יג. וגם לרב אשי שאמר כל דבר שיש לו מתירין אפי' באיסור דרבנן לא מבטלים, הנ"מ היכא שהאיסור הוא בעין אבל כאן עצים של האיסור נשרפים וכלים. ביצה דף ד' ע"ב.

יד. והוסף הרמ"א על דברי השו"ע "והוא שלא יהיו עצי האיסור ניכרים". והוא מר"ן בפ"ק דביצה, דאם מכירן לא מועיל להם ביטול שהרי מכירן, אבל הרשב"א כתב כיון שאין לאיסור זה עיקר מן התורה אפי' ניכר מותר לבטלו. וכיון שיש בזה מחלוקת בשעת הדחק אפשר לסמוך על המתירין אפי' בניכרים עצי האיסור. כה"ח אות י"ז.

כ. אע"ג דבשעה שמרבה עליהם מתנדנדים הו"ל טילטול כלאחר יד ולא נקרא טילטול, כמבואר בסי' ש"ח סעיף ג' ברמ"א.

כג. וכתב הרמ"א בס"ק ג' לצדד להתיר להתחמם בעצים שנשרו ביו"ט בלי להרבות עליהם כיון שההנאה באה לו מן החום וכבר כלה האיסור, וכן מותר ליהנות לאורן אבל להסיק התנור כדי ליהנות לאורה בודאי אסור שהרי הוא נהנה מהאש שהוא בעין להסיק התנור. מ"ב אות ח'.

ל. משמע אחרי שנתבטלו ברוב מותר להפך בהם. מ"ב אות י"א. והוא שלא ניכר גם להרשב"א.

מ. י"א דהאיסור כאן משום הכנה והוא איסור תורה דכתיב "והכינו את אשר יביאו" חול מכין לשבת ואין שבת מכין ליו"ט, וי"א דאיסורם מדרבנן מ"מ אסרו משום שמא יעלה ויתלוש, ועוד זה נולד. כה"ח אות כ"א.

עין משפט ג.

יר"ד סימן צט סעיף ה

ה. ו. אין מבטלין איסור לכתחילה **ב** אפי' נפל לתוך היתר **ב** שאין בו שיעור לבטלו אין מוסיפין עליו היתר לבטלו, עבר וביטלו או שהוסיף עליו,

ג. ממשנה פ"ה דתרומות משנה ט' ובביצה דף ד'. ובסי' פ"ד סעיף י"ג מבואר דאם אין כוונתו רק לדבר אחר כגון לתקן הדבש מותר לבטל איסור והוא דא"א בענין אחר. ואיסור לבטל האיסור לדעת הר"ן והרשב"א איסורו מדרבנן, אבל לדעת הראב"ד איסור לבטל איסור זה מן התורה מיהו בדיעבד גם לדעת הראב"ד מותר. ש"ך ס"ק ז'. וגם אם אין מבטלין האיסור רק מדרבנן ג"כ אם יש ספק איסור תורה כגון שיש ב' סירים לפניו אחד של היתר והשני של איסור ונפל באחד מהם איסור תורה באינו מינו ואינו יודע באיזה מהם נפל, אפ"ה אסור להוסיף בסיר ההיתר לבטל ספק האיסור הגם שאיסור הביטול מדרבנן וספיקא דרבנן לקולא, מ"מ כיון שעיקר האיסור שנפל הוא מן התורה הגם שאח"כ בא הספק מדרבנן לא אמרינן בזה ספיקא דרבנן לקולא. כף החיים אות ל' מקונטרס הספיקות אות ל"ג. ומה שאין מבטלין איסור לכתחילה היינו בודאי איסור אבל בספק איסור מבטלין. כנה"ג אות ט"ז על הטור.

ודוקא בספק איסור דרבנן אבל בספק איסור תורה אין מבטלין. כף החיים אות ל"ג. **ס**. דהיינו לא רק לערב איסור בעין לתוך היתר אסור אלא אפי' נפל לתוך היתר שאין בו ששים לבטלו אסור להוסיף עליו ולבטלו ואם עשה כן במזיד אסור. ש"ך ס"ק ח'.

אם בשוגג מותר ע ואם במזיד פ אסור למבטל עצמו ז אם הוא שלו וכן למי שנתבטל בשבילו ק, ולשאר כל אדם מותר.

ע. ודוקא בשאר איסורים שאין חנ"נ לדעת הטור והשו"ע, אבל בכ"ח דנ"נ אפי' בשוגג אסור אלא א"כ ריבה עליו ששים כנגד כל מה שנעשה נבילה. ש"ך ס"ק ט'. וגם צ"ל בחנ"נ דצריך גם ששים נגד הכלי אם לא ידוע כמה בלע ולא משכחת לה אלא בכלי רחב מאוד ונחושתו דקה ביותר וכיון שצריך גם נגד הכלי וגם נגד האוכל שנאסר ונעשה נבילה לא משכחת לה. כף החיים אות ל"ה. גם בשאר איסורים לדעת מר"ן השו"ע שלא נעשית נבילה בריבה בשוגג דמותר כל זה בדבר לח כגון רוטב אבל החתיכות אסורות, כמ"ש בסי' ק"ו שהחתיכה שבלעה איסור ונאסרה ואח"כ נתוסף עליה היתר אפ"ה היא אסורה שהאיסור שבה אינו נפלט לגמרי. וכ"כ הש"ך בס"ק י"ד.

וכל זה כשאין רוב בחתיכות ההיתר נגד חתיכות האסורות רק רוטב הרבה שיש בו ששים נגד חתיכת האיסור בזה החתיכה האסורה באיסורה, אבל אם נוספו חתיכות היתר והיו רוב כנגד חתיכות האיסור, מותרות גם חתיכות האסורות כדין יבש ביבש ואע"פ שהם מבושלים מאחר שיש ששים נגד האיסור, וכמ"ש הש"ך בסי' ק"ט ס"ק ד' והאחרונים שם. וכל זה במין מינו ולא יאכלם אדם אחד, כמ"ש השו"ע שם, אבל באינו מינו י"א דצריך ששים בחתיכות המותרות כנגד האסורות. כף החיים אות ל"ז.

פ. ואם טעה בדין וחשב שדבר זה מותר נקרא שוגג אף שעירב את זה במזיד ובכוונה רק טעה בדין. ט"ז ס"ק ז'-ט'. ודלא כהפר"ח וה"ה אם הורה לו חכם שוגג הוי. ואם אנסוהו לערב שוגג מיקרי ודלא כמי שחולק. כף החיים אות מ'.

צ. ולא אסור למבטל עצמו אלא אם הוא שלו או שנתכוון לבטלו בשביל עצמו אבל אם לא היה שלו וגם לא נתכוון לבטלו לעצמו מותר גם לעצמו דלא אהנו מעשיו הרעים. ש"ך ס"ק י' מב"י.

ק. והטעם דאם נתיר למי שנתבטל בשבילו שמא יבא לומר לגוי או לעבד שיבטלנו ע"כ קונסין גם למי שנתבטל בשבילו. ש"ך ס"ק י"א מהב"י. ודוקא בידע זה שנתבטל האיסור בשבילו ניחא ליה אפי' לא ציוה אותו אבל אם לא ידע הוי כשוגג ומותר. ט"ז ס"ק י'. ודלא כהפר"ח. וכל מקום שאמרו אסור לו ה"ה לאנשי ביתו, ט"ז שם מרש"ל. ובמזיד שאסור בשבילו ולמי שנתבטל בשבילו רק המאכל אסור אבל הכלי מותר ויש מי שאוסר גם הכלי. כף החיים אות מ"ו.

הגה: ואסורים למכרו ג"כ לישראל אחר ר' שלא יהנה המבטל ממה שביטלו ש.

הגה: ומה שלשאר בני אדם מותר, דוקא בנתערב יבש ביבש ת או אפי' לח בלח למאן דאמר אין אומרים בו חתיכה נעשית נבילה כמו בסי' צ"ב. אבל בחתיכה שבלעה איסור א לא מועיל שנוסף אח"כ היתר דהרי נעשית נבילה ואיך יהיה מותר לשאר בני אדם אם ביטלו או הוסיף עליו.

הגה: וי"א דאפי' במקום דלא אמרינן חנ"נ לא מועיל ההיתר לבטל ב אלא אם ניתוסף קודם שנודע התערובת, אבל אם נודע התערובת קודם שנוסף ההיתר לא מהני מה שניתוסף אח"כ. ולפ"ז צריך החכם המורה לחקור

ר. אבל מותר ליתנו לישראל אחר בחנם. ש"ך ס"ק י"ב. אבל אם התכוון מתחילה לבטלו כדי לתת אותו בחינם אח"כ אסור לתת לאותו אחד שחשב עליו רק לאחר. כ"כ הב"ח. ואם הגוי בא והוסיף על האיסור אפי' הישראל מכירו לא קנסינן ליה ומותר, מהרדב"ז סי' תקמ"ז. אבל אם אמר לגוי קנסינן ליה לזה שאמר לגוי ולאחרים מותר.

ש. לקנות מן הגוי דבר שיש בו איסור מעורב שנתבטל הרדב"ז כתב דזה מסתבר לאסור דבשעה שלוקח מהגוי הוא כאילו מבטלו לכתחילה אבל יש חולקים מאחר שנתבטל כבר. כף החיים אות נ"ב.

לבטל איסור לכתחילה נכלל ג"כ במרסק בריה או חתיכה הראויה להתכבד כדי שיתבטלו וממילא נעשה היתר ג"כ אסור. כמ"ש בסי' ק"א סעיף ו'. לבטל היתר בהיתר כגון לערב יין בחלב ולבטלו בששים כדי שישתה אותו עם בשר מותר ולא הוי מבטל איסור לכתחילה. וצ"ל שאין בתערובת טעם חלב כ"כ המהרימ"ט חיו"ד סי' י"ח, ויש חולקים עליו. כף החיים אות נ"ה. ועיין בסוף רמ"א סעיף ו', ובכף החיים שם אות ע"א.

ת. היינו למ"ד בכל האיסורים אומרים חתיכה נעשית נבילה ואפ"ה יבש ביבש מותר, כמ"ש בסי' צ"ב סעיף ד' ברמ"א, אבל מנהג הספרדים כמר"ן דלא אמרינן חנ"נ בשאר איסורים וא"כ אפי' לח בלח מותר לאחרים ורק בבשר בחלב לח בלח אסור. כף החיים אות נ"ו.

א. זה לכו"ע אפי' למ"ד לא אמרינן חנ"נ בשאר איסורים, ועיין בכף החיים אות ל"ז.

ב. לפ"ז צריך החכם המורה אם לבטל האיסור לחקור אם נתוסף ההיתר לאחר שנודע על התערובת, אבל הש"ך בס"ק ט"ו דחה דעה זו וסיים דאין לחלק בזה כלל בין נודע או לא נודע אלא בין שוגג למזיד בלבד. וכדמשמע מהשו"ע וכל הפוסקים.

בדבר זה, ולא נהגו כן.^א

עין משפט ד. יו"ד סימן צט סעיף ו

ו. ז. איסור מדרבנן^ז אין מערבין אותו בידים כדי לבטלו^ח, ואם עשה במזיד אסור^י אבל אם נפל מעצמו^ז ואין בהיתר כדי לבטלו מרבה עליו^ח ומבטלו.

הגה: וי"א דאין לבטל או להוסיף עליו לבטלו, כמו באיסור תורה^ט וכן נוהגין ואין לשנות.

הגה: איסור שנתבטל כגון שהיה ששים כנגדו ונוסף עליו אח"כ מן האיסור הראשון^י חוזר וניעור ונאסר. בין במין במינו בין במין שלא במינו בין יבש בין לח בין נודע בנתים מהתערובת בין לא נודע.

ג. דאחזוקי איסורא לא מחזיקינן. ש"ך ס"ק ט"ז. ובבשר בחלב לא מהני הוספה אח"כ כיון שכבר נעשה נבילה, ובשאר איסורין גם אם נודע והוסיף שרי אם הוא שוגג או לאדם אחר אפי' במזיד. כף החיים אות ס'.

ד. טור מהרשב"א, ואפי' איסור שאין לו עיקר מן התורה. פר"ח סוף אות י"ז. ובענין אם אומרים חנ"נ באיסור דרבנן, עיין בסי' צ"ב אות י"ז בדברינו שם במנח"א.

ה. ואיסור דם שבישלו אם איסורו מדרבנן או דאורייתא פלוגתא בזה, עיין בריש סי' ס"ט, ובכף החיים שם. ובעוף עם חלב, וכחל ושומן גיד הנשה הוי איסורים מדבריהם. ודוקא איסור דרבנן אבל שיעור מדרבנן באיסור תורה כמו במין במינו שהוסיפו חז"ל להצריך בו ששים הוי דינו כדאורייתא. כף החיים אות ס"ד מהפר"ת.

ו. היינו לעצמו אבל לאחרים מותר.

ז. ודוקא נפל מעצמו אבל אם הפילו בידים אפי' בשוגג אסור לבטלו אח"כ. כ"כ בחידושי רע"א כאן.

ח. אפי' אם נפל האיסור להיתר שוה בשוה או אפי' לפחות ממנו יכול להרבות עליו ולבטלו, כך משמע מהר"ן בשם הרמב"ן והרשב"א. כה"ח אות ס"ז.

ט. היינו לפי מנהג אשכנזים שנהגו כהרמ"א, אבל לנוהגים כדעת מר"ן מבטלין איסור דרבנן שיש לו ג"כ עיקר מן התורה אפי' לכתחילה והיינו אם נפל מאליו שמרבין עליו לכתחילה. כף החיים אות ס"ח.

י. אבל מין איסור אחר שחלוקים בטעמם כל אחד מבטל חברו, כמ"ש בסי' צ"ח סעיף ט'. ט"ז ס"ק י"ג. וש"ך ס"ק כ'.

הגה: כזית חלב שנפל למים ונתבטל בששים, ואח"כ נפל ב' מן המים הזה לקדירה של בשר מותר, אע"פ שאין בבשר ששים נגד החלב שהרי נתבטל במים וכן כל כיוצא בזה.

עין משפט ה. יו"ד סימן קב סעיף ד

ד. י"א דלא שייך דבר שיש לו מתירין במקום שהאוכל מתקלקל ל'.

הגה: דבר שיש לו מתירין שלא בטל דוקא אם האיסור בעין מ', או שיש עדיין ממשות האיסור בתערובת, אבל רק טעמו בטל נ'.

הגה: ה"ה אם האיסור לא מחמת עצמו ה"ה הוא בטל, ע"כ חתיכה שלא נמלחה תוך ג' ימים אע"פ שיש אומרים שיש לה דין דבר שיש לו מתירין ע"י צלי אפ"ה בטיילה דאין איסורה אלא מחמת דם הבלוע בה.

כ. ואפ' לכתחילה מותר לתת ממים אלו לקדירה כיון שנתבטל. ש"ך ס"ק כ"ב. אבל לכתחילה אסור ליתן מעיקרא מעט חלב במים לבטלו ע"מ לתת אותו בקדירה של בשר או לאכלו עם בשר. כ"כ הצ"צ סי' פ'. ועיין באות כ"א לעיל במש"כ בשם המהרימ"ט דמותר לדעתו לעשות כן.

ל. ממדכי בפ"ב דפסחים בשם הרא"ש מפליזה בשם ר"ת, וכ"כ הרשב"א בריש ביצה. וכתב י"א כיון דמשמע מהרמב"ם שחולק בזה מיהו לענין דינא דאם המאכל יתקלקל בטל, אבל אם רק לא יהיה משובח בזה אינו בטל ואפי' בנתקלקל קצת יש להחמיר. כף החיים אות י"ח. ואם אין לו דין דבר שיש לו מתירין ובטל היינו בששים כשאר איסורים. ואם האוכל יתקרב ויצרך הוצאות לחממו אם זה הפסד מועט יש להחמיר. שם באות כ"א. מ. וכלי בלוע מאיסור הוי איסור בעין, כך משמע מסעיף ג', אבל מהרמ"א אח"כ שכתב שטעמו של האיסור בטל א"כ איסור הבלוע בכלים שיש רק טעמו בטל ולא הוי איסור בעין. ט"ז ס"ק י'.

נ. והב"ח חולק ואוסר גם בטעמו בלי ממשות, וכ"כ הש"ך בס"ק ט'. ולצורך גדול יש לסמוך על המתירין ובטל בששים. כף החיים אות כ"ד.

ס. ורש"ל וב"ח, וש"ך ס"ק י', ועוד חלקו על הרמ"א בזה, ואפי' אין איסורו מחמת עצמו אלא מחמת דבר אחר שנבלע בו הוי דבר שיש לו מתירין ואינו בטל.

הגה: כל איסור שלא היה ניכר ע לפני שנתערב הוא בטל אפי' שיש לו מתירין.

הגה: מי שנדר מדבר אחד, ונתערב אותו דבר באחרים, לנודר הוי דבר שיש לו מתירין דאפשר לשאול על נדרו פ.

הגה: דבר שיש לו היתר וחוזר ונאסר כמו חמץ בפסח ז לא נקרא דבר שיש לו מתירין, ויש חולקין בזה.

הגה: לא נקרא דבר שיש לו מתירין אלא אם הותר למי שנאסר, אבל אם נאסר לאחד לעולם אע"פ שלאחרים מותר לא נקרא דבר שיש לו מתירין, כמו המבשל בשבת במזיד ק.

ע. כגון גיגית מלאה ענבים לפני כניסת שבת והיו הענבים מוציאים יין מותר לקחת מהחבית יין בשבת אף שהמשיך בשבת לצאת מהם יין ולא אמרים שאסור משום דבר שיש לו מתירין וזה מכיון שלא היה ניכר יין זה לפני שנתערב. ש"ך ס"ק י"ב.

פ. דוקא בכה"ג שביד האוסר לשאול על נדרו אבל אם אסר דבר על חבירו בקונם לא הוי דבר שיש לו מתירין משום שהנאסר אינו יכול להתיר ולשאול על נדרו. מתשובת רע"א סוף סי' ס"ה ויש חולקים גם בזה. כף החיים אות כ"ח.

ודוקא נדר משום דמצוה להשאל על נדרו אבל בנשבע שלא לאכול מאכל פלוני ונתערב לא הוי דבר שיש לו מתירין דאין מצוה בזה להשאל על שבועתו, כמבואר בסי' ר"ג. ויש שכתב דמדברי הרמב"ם פ"ה מנדרים הלכה ט"ז-י"ז מבואר דגם שבועה הוי דבר שיש לו מתירין ובצורך גדול יש להקל. כף החיים אות כ"ט.

צ. דעה ראשונה היא דעת המרדכי בפ' כל שעה ודעה שניה היא דעת הרמב"ם בפ' ט"ו ממאכלות אסורות, דס"ל דחמץ בפסח הוי דבר שיש לו מתירין ולא בטיל, ורש"ל כתב דנראה עיקר כהרמב"ם. ט"ז ס"ק י"ג. ש"ך ס"ק י"ד. ובלא"ה אנן קימ"ל דחמץ בפסח אינו בטל, כמ"ש באו"ח סי' תמ"ז ורק נפ"מ בערב פסח משש שעות ולמעלה. כף החיים אות ל"ב.

ק. כמבואר באו"ח סי' שי"ח. ש"ך ס"ק ט"ו. והיינו לאותו איש שנאסר עליו עולמית אם נתערב לא הוי דבר שיש לו מתירין אבל לאחרים שמוותר למוש"ק הוי דבר שיש לו מתירין ודלא כהמ"א באו"ח סי' שי"ח ס"ק ב'. כף החיים אות ל"ד.

דבר שיש לו מתירין שנותן טעם לפגם בטל לכו"ע. כף החיים אות ל"ה. לא הוי דבר שיש לו מתירין אלא כשהיתר יהיה מוחלט ומוסכם אבל אם יש סברא החולקת שאין זה היתר לא הוי דבר שיש לו מתירין. כף החיים אות ל"ו. שמן שנותן משמן חנוכה שנתערב לא נקרא דבר שיש לו מתירין ובטל. כף החיים אות ל"ז.

עין משפט ו.

אור"ח סימן תקיג פעיף ה
עין לעיל דף ד. עין משפט ה

עין משפט ט.

אור"ח סימן תקיג פעיף ה
עין לעיל דף ד. עין משפט ה